



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6461/2022
25.01.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Оливер Ињац, адвокат из ..., против ББ из ... и ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Миодраг Раданчић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог ВВ, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2437/21 од 18.01.2022. године, у седници одржаној 25.01.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог ВВ и **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2437/21 од 18.01.2022. године у ставовима другом и трећем изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Књажевцу П 303/20 од 10.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени ВВ да тужиоцу по основу стицања без основа исплати износ од 4.615 евра са затезном каматом која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена почев од дана подношења тужбе до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени ВВ да тужиоцу по основу стицања без основа исплати износ од 270.000,00 динара, са затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени ББ да тужиоцу по основу стицања без основа исплати износ од 2.728,50 евра са затезном каматом која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена од дана подношења тужбе до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени ББ да тужиоцу по основу стицања без основа исплати износ од 7.570,00 динара са затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате, као неоснован. Ставом петим изреке, тужилац је обавезан да туженом ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 53.510,00 динара. Ставом шестим изреке, тужилац је обавезан да туженом

ВВ накнади трошкове парничног поступка у износу од 217.094,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2437/21 од 18.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом, трећем, четвртном и петом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и шестом изреке, тако што је тужени ВВ обавезан да тужиоцу по основу стицања без основа исплати износ од 4.615 евра са затезном каматом која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена почев од дана подношења тужбе до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке, одлучено је да тужилац и тужени ВВ сnose своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначујућем делу, тужени ВВ је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је оценио да је ревизија туженог ВВ дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – др Закон), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. тог закона и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужени ББ је од продавца ГГ из ... купио предметни трактор за износ од 11.250 евра. У том правном послу тужени ВВ је био посредник и лице коме су вршена одређена новчана давања како би се преко његове фирме ДОО „ДД“ .. вршиле исплате купопродајне цене за трактор, накнада за шпедитерске услуге и царину, а све ради увоза трактора преко привредног друштва. Тужилац је приликом постизања договора о купопродаји био присутан, али не као ортак са туженим ББ, већ као лице које је пореклом из ... и коме је била позната чињеница о могућности проналажења таквог трактора у ..., будући да се тамо велики број људи бави сечом дрва. Купопродајна цена за предметни трактор исплаћена је делом у еврима на руке продавцу, а остатак преко рачуна фирме ДОО „ДД“ ..., чији је власник тужени ВВ. Тужени ББ је новац који је примио у износу од 4.615 евра уплатио на рачун ДОО „ДД“, са ког рачуна је затим извршено плаћање дела купопродајне цене продавцу. Између тужиоца и туженог ББ није постигнут споразум о ортаклуку у вези предметног трактора, већ је привредно друштво туженог ВВ (ДОО „ДД“) накнадно продало трактор мајци туженог ББ за износ од 120.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев у целини као неоснован применом члана 210. Закона о облигационим односима, налазећи да није дошло до неоснованог обogaћења у корист тужених на штету тужиоца, јер су сви новчани износи који су предмет тужбеног захтева уплаћени продавцу трактора, за набавку делова и других трошкова.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и применом члана 210. ЗОО обавезао туженог ВВ да тужиоцу исплати износ од 4.615 евра са каматом у динарској противвредности, налазећи да у корист тужиоца није закључен уговор о купопродаји трактора преко посредника, тако да тужилац није постао сувласник ствари, нити су му враћена средстава која су примљена за куповину и увоз трактора чију купопродају је уговорио тужени ББ који није доказао чињеницу да је новац примио по неком пуноважном правном основу, нити је тужени ВВ доказао постојање правног основа за пријем новца.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог ВВ указује да је другостепени суд преиначујући првостепену пресуду у наведеном делу извршио оцену доказа на другачији начин у односу на оцену првостепеног суда, без отварања расправе, чиме је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чланова 394. тачка 4. и 383. став 3. и 4. ЗПП, што је било од утицаја на доношење законите и правилне пресуде и која представља ревизијски разлог из члана 407. став 1. тачка 3. наведеног закона.

У конкретном случају другостепени суд закључује, да је тужени ВВ потврдио да је од тужиоца примио износ од 4.615 евра, који је затим узео тужени ББ и уместо тог износа дао динарску противвредност и исту употребио за плаћање дела купопродајне цене преко текућег рачуна ДОО „ДД“, чији је власник тужени ВВ, те да је погрешан закључак првостепеног суда да тужилац није дао наведени износ будући да не поседује признаницу о међусобном давању појединих спорних износа. Да би преиначио првостепену пресуду, другостепени суд не може да изврши другачију оцену изведених доказа пред првостепеним судом, већ уколико не прихвата оцену тих доказа извршену од стране првостепеног суда и сматра да је због тога чињенично стање погрешно утврђено, другостепеном суду стоји на располагању могућност да сам одржи расправу и понови већ изведене доказе. У овом случају другостепени суд то није учинио, већ је извршио оцену изведених доказа закључујући да је тужени ВВ примио од тужиоца предметни новчани износ од 4.615 евра и да није доказао постојање правног основа за пријем новца. По члану 210. Закона о облигационим односима (ЗОО) стицање без основа постоји кад је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће - да накнади вредност постигнутих користи. Обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и кад се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао. То значи да на страни стицаоца мора постојати обогаћење које нема свој основ у неком правном послу или у закону, а на другој страни мора постојати умањење имовине лица које је извршило давање, односно за постојање стицања без основа мора постојати корелација између осиромашења и обогаћења које је потекло из истог заједничког узрока. Наведено је налагало оцену изведених доказа, а нарочито исказа парничних странака у погледу новчаног износа од 4.615 евра који је употребљен за плаћање дела купопродајне цене преко привредног друштва туженог ВВ, те у зависности од наведеног да ли на страни овог туженог постоји стицање без основа. Зато је другостепена пресуда морала бити укинута, као и одлука о трошковима поступка која зависи од коначног успеха странака у спору.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано и донети правилну и закониту одлуку.

На основу члана 415. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић